

Ба Шурои диссертатсионии 6D.KOA-114-и
назди МДТ “Донишгоҳи давлатии Хучанд
ба номи академик Бобочон Ғафуров”
(735700, ш.Хучанд, гузаргоҳи Мавлонбеков, 1)

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Темиров Хушрӯзҷон Зарифович дар
мавзӯи «Саҳми Ҷаббор Расулов дар рушди ҳаёти иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва
фарҳангии Ҷумҳурии Шуравии Сотсиалистии Тоҷикистон (1961-1982)»
барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD) - доктор аз рӯйи
иختисоси 6D020301 – Таърихи ватанӣ (таърихи халқи тоҷик)

Яке аз масъалаҳои муҳимми илми муосир - ин муайян намудани нақши
шахсиятҳои таърихӣ дар пешрафти ҷомеа мебошад. Пешрафти ҳодисаҳои
ҷомеа аз омилҳои гуногун вобастагӣ доранд ва ба ақидаи баъзе олимони шахси
алоҳида наметавонад тамоми ин равандҳоро таҳти назорати худ қарор диҳад.
Шахсият метавонад бо ҳаракатҳо ё беҳаракатии худ, бевосита ё бавосита, дар
давоми зиндагии худ дар пешрафти ҷомеа нақши намоён дошта бошад.
Шахсияти таърихиро олими маъруфи юнонӣ Арасту ақли солими ҷомеа
номида буд, ки адолатро таъмин мекунад. Мутафаккири рус Л.Н.Толстой оид
ба нақши шахсиятҳои таърихӣ чунин таъкид намудааст, ки: “чи қадар шахсият
дар системаи идоракунӣ мавқеи баланд дошта бошад, ҳамон қадар рафтор ва
ногузир будани сиёсати вай пешгуишаванда мебошад”.

Таҳлил, баррасӣ ва арзёбии шахсияти раҳбари сиёсӣ аз он ҷиҳат ҳам
қобили таваҷҷуҳ аст, ки сарфи назар аз замон ва мушкилоти рӯ ба рӯии ҷомеа,
фазилати ӯ муҳитсоз ва омили ташаккули навъи боварӣ, эътимод, ахлоқ ва
маънавияти табақаҳои гуногуни ҷомеа мегардад.

Ходими барҷастаи сиёсӣ ва давлатӣ Ҷаббор Расулов дар рушду нумуи
ҶШС Тоҷикистон хизматҳои шоистаеро анҷом додааст. Ӯ ҳамеша меқӯшид
ҳаёташро ба кори ҳизб ва давлат, сохтмони ҷомеаи навин пайваст намояд, ҳар

нафас, ҳар рӯзи ҳаёташро ба хизмати халқ сарф кунад. Дар пешрафти ҳаёти иҷтимоию иқтисодии Тоҷикистон дар байни роҳбарони сиёсии Ҷумҳурии Шуравии Сотсиалистӣ саҳм ва мақоми Ҷаббор Расулов хеле барҷаста ва шоистаи таҳсин мебошад.

Воқеан, дар давраи роҳбарии Ҷаббор Расулов дар радифи дигар соҳаҳои муҳими хоҷагии халқ, соҳаҳои маорифу фарҳанг, илму санъат низ рӯ ба инкишоф ниҳода, дар ҳаёти маънавии ҷумҳурии дигаргуниҳои кулӣ ба амал омаданд. Тафаккури маънавӣ ва фарҳангии мардум такомил ёфта, заминаҳои таълимию моддии маорифи халқ беҳтар гардид, илм ва санъат бештар ривоч ёфтанд.

Мубрамияти мавзӯи таҳқиқот дар муқаддимаи автореферат ба таври муфассал ва асоснок шарҳ дода шудааст. Муаллиф таъкид менамояд, ки арҷгузори ба саҳму хидмати фарзандони фарзонаи миллат, ходимони илму фарҳанг, арбобони сиёсату давлатӣ дар меҳвари сиёсати маънавибунёди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон қарор гирифта, таҳқиқу омӯзиш ва муайян намудани мақом ва ҷойгоҳи чехраҳои мунири таърихи миллат аҳаммияти илмӣ, назариявӣ, маърифатӣ, амалӣ ва тарбиявӣ дорад.

Мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот дар автореферат бо назардошти талаботи таҳқиқоти илмӣ муосир ба таври мушаххас, пайдарпай ва аз ҷиҳати мантиқӣ дуруст муайян гардидаанд. Муаллиф ҳангоми таҳияи ҳадафҳои асосии таҳқиқот кӯшиш намудааст, ки масъалаи мавриди омӯзишро дар доираи равандҳои воқеии таърихӣ, иҷтимоӣ, иқтисодӣ ва фарҳангии кишвар баррасӣ намуда, саҳму хидматҳои Ҷаббор Расуловро дар рушди Тоҷикистони шуравӣ ба таври ҳамаҷониба таҳлил намояд.

Дар автореферат вазифаҳои таҳқиқот бо тартиби муайян ва мантиқан ба ҳам алоқаманд пешниҳод гардидааст. Таъкид шудааст, ки таҳлил ва ба низом даровардани маводи бойгонӣ доир ба мавзӯи таҳқиқот ва дар асоси он равшан намудани роҳи зиндагии Ҷ.Расулов, инъикоси тамоми марҳилаҳои ҳаёт ва фаъолияти Ҷ.Расулов, ташаккули ӯ ҳамчун инсон, шахсият, ходими

хизбию давлатӣ ва сарвари аввали сиёсӣ, таҳлил, баррасӣ ва арзёбии сахму хизмати Ҷ.Расулов дар рушди иҷтимоӣ-иқтисодӣ ва фарҳангии Тоҷикистон дар солҳои 60-80-уми асри XX, инъикоси хислат, сифатҳои шахсӣ ва фаъолияти Ҷ.Расулов ҳамчун арбоби намоёни хизбию давлатӣ, сарвари боистедод ва ташкилотчи беназир, таҳлилу баррасии сахму хизмати Ҷ.Расулов дар тарбияи кадрҳои роҳбарикунандаи хизбию давлатӣ, таҳкими пояҳои давлатдорӣ ва мактаби идоракунӣ, таҳкими ҳисси худшиносӣ, ҳудогоҳӣ, ватандӯстӣ, ҳувияти миллӣ, ҳофизаи таърихӣ, эҳтиром ба арзишҳои маънавӣ ва анъанаҳои беҳтарини миллӣ дар байни насли наврас, ҷавонон дар мисоли зиндагиномаи фарзандони фарзонаи миллат вазифаҳои асосии таҳқиқоти мазкур ба ҳисоб меравад.

Автореферати диссертатсия дар ҳаҷми 88 саҳифа омода гардида, ҳолатҳои асосии интишори диссертатсияро ба мисли мубрамият, сатҳи таҳқиқи мавзӯ, объект, предмет, мақсад, вазифа, фарзияи таҳқиқот, асосҳои назариявӣ, амалӣ ва методологии таҳқиқот, пойгоҳи таҳқиқот, наwgонии илмӣ, нуқтаҳои ба ҳимоя пешниҳодшаванда, мутобиқати диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ, дараҷаи эътимоднокии натиҷаҳо, сахми шахсии доктараби дарёфти дараҷаи илмӣ дар таҳқиқот, тасвиб ва амалисозии натиҷаҳои диссертатсия, интишорот аз рӯи мавзуи диссертатсия, сохтор ва ҳаҷми диссертатсия қисмати асосии кори илмиро дар бар мегирад.

Дар маҷмӯъ, вазифаҳои таҳқиқот, ки дар автореферат пешниҳод гардидаанд, дорои хусусияти таҳлилӣ, илмӣ ва ҷамъбасткунанда буда, ба ошкор намудани вазъи иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангии Тоҷикистон дар солҳои 60-80-уми қарни гузашта мусоидат менамоянд. Мутобиқати мантиқии мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот бо муҳтавои умумии диссертатсия аз сатҳи баланди омодагии илмии муаллиф, дониши ҳуби назариявӣ ва муносибати ҷиддии ӯ нисбат ба масъалаи таҳқиқшаванда шаҳодат медиҳад.

Муаллиф дар таҳқиқот аз доираи васеи сарчашмаҳои илмӣ, бойгонӣ ва кайду хотироти ҳамзамонро истифода намудааст. Қисме аз маводи истифодашуда бори аввал ба гардиши илмӣ ворид гардидаанд, ки ин ҷиҳати

арзишманди таҳқиқот ба ҳисоб меравад. Эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот тавассути истифодаи усулҳои муносири таҳқиқоти таърихӣ, таҳлили муқоисавӣ ва муносибати системавӣ таъмин гардидааст.

Бо назардошти аҳамияти илмӣ, навгонии таҳқиқот, асоснокии хулосаҳо ва мутобиқати диссертатсия ба талаботи муқаррарнамудан Комиссияи олии аттестатсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон, метавон хулоса намуд, ки диссертатсияи Темиров Х.З. ба талаботи қорҳои илмӣ пурра ҷавобгӯ буда, муаллифи он сазовори дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD)-доктор аз рӯйи ихтисоси 6D020301 – Таърихи ватанӣ (таърихи халқи тоҷик) сазовор мебошад.

Муқарриз:

номзади илмҳои таърих,
мудир кафедраи ҳуқуқшиносӣ ва таърихи
Донишқадаи илмҳои дақиқ ва технологияи
Тоҷикистон дар шаҳри Хуҷанд

Чӯраев М.С.

Имзои Чӯраев М.С.-ро тасдиқ мекунам:

Сардори раёсати кадрҳо ва қорҳои махсуси
Донишқадаи илмҳои дақиқ ва технологияи Тоҷикистон
дар шаҳри Хуҷанд

“ 10 ” сентябри соли 2026

Акрамов А.Х.